

9. Věty o limitách posloupností

- ODVOZENÉ LIMITY: $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$ $\lim_{n \rightarrow \infty} C = C$ (CER) konst.

- VĚTY:

Jestliže jsou posloupnosti $(a_n)_{n=1}^{\infty}$ a $(b_n)_{n=1}^{\infty}$ konvergentní (tj. mají limitu), potom jsou konvergentní i posloupnosti

$$(a_n + b_n)_{n=1}^{\infty}, (a_n - b_n)_{n=1}^{\infty}, (a_n \cdot b_n)_{n=1}^{\infty}, \left(\frac{a_n}{b_n}\right)_{n=1}^{\infty} (b_n \neq 0).$$

J-li $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = b$, pak

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n + b_n) = a + b$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n \cdot b_n) = ab$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n - b_n) = a - b$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = \frac{a}{b} \quad \left[\begin{array}{l} b_n \neq 0 \\ b \neq 0 \end{array} \right]$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (c a_n) = c \cdot a \quad (\text{CER konst.})$$

[důkazy v učebnici]

Příklady

① Zjistěte, zda jsou dané posloupnosti konvergentní, příp. určete jejich limitu

a) $\left(\frac{1+5n}{n}\right)_{n=1}^{\infty} \left[= \frac{(1+5n)_{n=1}^{\infty} \text{ div.}}{(n)_{n=1}^{\infty} \text{ div.}} \right] \text{ upravit jinak}$

$$\left(\frac{1+5n}{n}\right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{1}{n} + 5\right)_{n=1}^{\infty} = \underbrace{\left(\frac{1}{n}\right)_{n=1}^{\infty}}_{\text{konverg.}} + \underbrace{(5)_{n=1}^{\infty}}_{\text{konverg.}}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1+5n}{n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1}{n} + 5\right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} + \lim_{n \rightarrow \infty} 5 = 0 + 5 = 5$$

při zkrácení odpovídá l.u. rovnici

b) $\left(\frac{3}{n^2}\right)_{n=1}^{\infty} = \left(3 \cdot \frac{1}{n} \cdot \frac{1}{n}\right)_{n=1}^{\infty} = \underbrace{(3)_{n=1}^{\infty}}_{\text{konv.}} \cdot \underbrace{\left(\frac{1}{n}\right)_{n=1}^{\infty}}_{\text{konv.}} \cdot \underbrace{\left(\frac{1}{n}\right)_{n=1}^{\infty}}_{\text{konv.}}$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3}{n^2} = \lim_{n \rightarrow \infty} 3 \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 3 \cdot 0 \cdot 0 = 0$$

↳ ZKRÁCENĚ

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} 3 \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n^2} = 3 \cdot 0 = 0$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n^2} = 0$$

(obd. i pro vyšší mocniny)

$$c) \left(\frac{1+3n}{2n+1} \right)_{n=1}^{\infty} \left[= \frac{(1+3n)_{n=1}^{\infty}}{(2n+1)_{n=1}^{\infty}} \rightarrow \text{num' omex.} \rightarrow \text{divog.} \right. \left. \begin{array}{l} \text{skusíme upravit} \\ \text{L'HÔPITAL} \end{array} \right]$$

$$\left(\frac{1+3n}{2n+1} \cdot \frac{\frac{1}{n}}{\frac{1}{n}} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{\frac{1}{n} + 3}{2 + \frac{1}{n}} \right)_{n=1}^{\infty} = \frac{\left(\frac{1}{n} + 3 \right)_{n=1}^{\infty}}{\left(2 + \frac{1}{n} \right)_{n=1}^{\infty}} \rightarrow \text{konv.} \left. \begin{array}{l} \text{konv.} \\ \text{konv.} \end{array} \right\} \text{konv.}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1+3n}{2n+1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\frac{1}{n} + 3}{2 + \frac{1}{n}} = \frac{\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1}{n} + 3 \right)}{\lim_{n \rightarrow \infty} \left(2 + \frac{1}{n} \right)} = \frac{0+3}{2+0} = \frac{3}{2}$$

② Účítání (pokud se.)

$$a) \lim_{n \rightarrow \infty} \left(-\frac{1}{2n} - 7 \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(-\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{n} - 7 \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(-\frac{1}{2} \right) \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} - \lim_{n \rightarrow \infty} 7 =$$

[konv.] [konv.] [konv.]

$$= -\frac{1}{2} \cdot 0 - 7 = -7$$

$$b) \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{(-1)^n}{n^2} - 2 \right) \left[= \lim_{n \rightarrow \infty} (-1)^n \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n^2} - \lim_{n \rightarrow \infty} 2 \right. \left. \begin{array}{l} \text{POZOR!} \\ \downarrow \text{divog.} \quad \downarrow \text{konv.} \quad \downarrow \text{konv.} \end{array} \right]$$

$$\left[\text{ALE } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(-1)^n}{n} = 0 \right] \left[\text{viz příklady } \left((-1)^n \right)_{n=1}^{\infty} \text{ divergentní, ALE } \left(\frac{(-1)^n}{n} \right)_{n=1}^{\infty} \text{ KONVERG.} \right]$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{(-1)^n}{n} \cdot \frac{1}{n} - 2 \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(-1)^n}{n} \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} - \lim_{n \rightarrow \infty} 2 =$$

$$= 0 \cdot 0 - 2 = -2$$

$$c) \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{2}{n} + \frac{(-1)^n}{n^2} \right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(2 \cdot \frac{1}{n} + \frac{(-1)^n}{n} \cdot \frac{1}{n} \right) = 2 \cdot 0 + 0 \cdot 0 = 0$$

③ Rozhodnutí, které k posléze jsou konvergentní a příp. určit jejich limity

$$a) \left(\frac{3n+1}{n+2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{3n+1}{n+2} : \frac{\frac{1}{n}}{\frac{1}{n}} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{3 + \frac{1}{n}}{1 + \frac{2}{n}} \right)_{n=1}^{\infty} \text{ konv.}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3n+1}{n+2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3 + \frac{1}{n}}{1 + \frac{2}{n}} = \frac{3+0}{1+0} = 3$$

$$\left[\text{L'HÔPITAL} \right. \left. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n \left(3 + \frac{1}{n} \right)}{n \left(1 + \frac{2}{n} \right)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3 + \frac{1}{n}}{1 + \frac{2}{n}}, \text{ protože } \frac{\frac{1}{n}}{\frac{1}{n}} = \frac{n}{n} = 1 \right]$$

$$b) \left(\frac{n^2+1}{n^2+4} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{n^2}{n^2} \cdot \frac{1+\frac{1}{n^2}}{1+\frac{4}{n^2}} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{1+\frac{1}{n^2}}{1+\frac{4}{n^2}} \right)_{n=1}^{\infty} \rightarrow \text{konv.} \quad \left. \vphantom{\left(\frac{1+\frac{1}{n^2}}{1+\frac{4}{n^2}} \right)_{n=1}^{\infty}} \right\} \text{konv.}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2+1}{n^2+4} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1+\frac{1}{n^2}}{1+\frac{4}{n^2}} = \frac{1+0}{1+0} = 1$$

POKUD PODÍL LYNOMOCLETNŮ $\Rightarrow$ VYTRHNEME V ČÍTEL. A JHENOY. NEJVVŠŠÍ HOONINU VE OBSAŽENOU VE JHENOVAZEZI !

$$c) \left(\frac{2n}{n^2+2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{\frac{2}{n}}{1+\frac{2}{n^2}} \cdot \frac{n^2}{n^2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{\frac{2}{n}}{1+\frac{2}{n^2}} \right)_{n=1}^{\infty} \rightarrow \text{konv.} \quad \left. \vphantom{\left(\frac{2}{n} \right)_{n=1}^{\infty}} \right\} \text{konv.}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2n}{n^2+2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\frac{2}{n}}{1+\frac{2}{n^2}} = \frac{0}{1+0} = \frac{0}{1} = 0$$

$$d) \left(\frac{n^3-4}{5n^2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{n-\frac{4}{n^2}}{5} \cdot \frac{n^2}{n^2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{n-\frac{4}{n^2}}{5} \right)_{n=1}^{\infty} \Rightarrow \text{divergentní}$$

$\left[(n)_{n=1}^{\infty} \text{ divergentní} \right]$

$$\left[\text{tedy: } \left(\frac{n^3-4}{5n^2} \cdot \frac{n^2}{n^2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{1-\frac{4}{n^3}}{\frac{5}{n}} \right)_{n=1}^{\infty} \Rightarrow \text{diverg.} \right]$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^3-4}{5n^2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1-\frac{4}{n^3}}{\frac{5}{n}} = \frac{1-0}{0} \quad \text{NELZE}$$

• VYTRHAT PROTO JEN NEJVŠŠÍ HOONINU VE JHENOY. (n v číselu)

$$e) \left(\frac{5+(-1)^n \cdot n}{n} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{5+(-1)^n}{1} \cdot \frac{n}{n} \right)_{n=1}^{\infty} = \frac{\left(\frac{5}{n} \right)_{n=1}^{\infty} + \left((-1)^n \right)_{n=1}^{\infty}}{(1)_{n=1}^{\infty}} \Rightarrow \text{diverg.}$$

$$\left[\text{tedy: } \left(\frac{n^2}{n^2} \cdot \frac{5+(-1)^n}{n} \right)_{n=1}^{\infty} \Rightarrow \text{divergentní} \right]$$

$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$, jheno. musí být $\neq 0 \Rightarrow$ NELZE

$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(-1)^n}{n} = 0$
 $\lim_{n \rightarrow \infty} (-1)^n$ neexist.

$$f) \left(\frac{(n-3)(2n-1)}{(n+1)^2} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{2n^2-n-6n+3}{n^2+2n+1} \right)_{n=1}^{\infty} = \left(\frac{2n^2-7n+3}{n^2+2n+1} \right)_{n=1}^{\infty} =$$

$$= \left(\frac{2-\frac{7}{n}+\frac{3}{n^2}}{1+\frac{2}{n}+\frac{1}{n^2}} \right)_{n=1}^{\infty} \quad \text{konvergentní}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(n-3)(2n-1)}{(n+1)^2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2-\frac{7}{n}+\frac{3}{n^2}}{1+\frac{2}{n}+\frac{1}{n^2}} = \frac{2-0+0}{1+0+0} = 2$$

5) Rozhodnutí o konvergenci geometrických posloupností

a) $(\frac{1}{2})^n$ $n=1$

$a_1 = \frac{1}{2}, a_2 = \frac{1}{4}, a_3 = \frac{1}{8}, \dots, a_8 = \frac{1}{256}, \dots \Rightarrow$

GP: $q = \frac{a_2}{a_1} = \frac{a_3}{a_2} = \dots = \frac{1}{2}$

$[q = \frac{a_n}{a^{n-1}} = \frac{(\frac{1}{2})^n}{(\frac{1}{2})^{n-1}} = \frac{1}{2} \cdot \frac{(\frac{1}{2})^{n-1}}{(\frac{1}{2})^{n-1}} = \frac{1}{2}]$

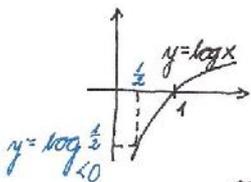
$\lim_{n \rightarrow \infty} (\frac{1}{2})^n = 0$

$\forall \epsilon > 0 \exists m_0 \in \mathbb{N}; n \geq m_0 : |a_n - a| < \epsilon$

$|(\frac{1}{2})^n - 0| < \epsilon$

$(\frac{1}{2})^n < \epsilon$

$(\frac{1}{2})^n < \epsilon$

$n \log \frac{1}{2} < \log \epsilon \quad | : \log \frac{1}{2} < 0$
(mí. div.)
 $n > \frac{\log \epsilon}{\log \frac{1}{2}}$

m_0 existuje pro lib. $\epsilon > 0$

ZÁVĚR: $\lim_{n \rightarrow \infty} (\frac{1}{2})^n = 0 \quad |q| < 1$

b) (2^n) $n=1$

$a_1 = 2, a_2 = 4, a_3 = 8, \dots, a_8 = 256, \dots$

$q = \frac{a_2}{a_1} = \frac{a_3}{a_2} = \dots = 2$

$[q = \frac{a_n}{a^{n-1}} = \frac{2^n}{2^{n-1}} = \frac{2 \cdot 2^{n-1}}{2^{n-1}} = 2]$

divergentní $|q| > 1$

c) (1^n) $n=1$

$a_1 = 1, a_2 = 1, \dots$

$q = 1 \quad \lim_{n \rightarrow \infty} 1^n = 1$

konvergentní $q = 1$

d) $(-1)^n$ $n=1$

$a_1 = -1, a_2 = 1, a_3 = -1, \dots$

divergentní $q = -1$

VĚTA

Každá geometrická posloupnost $(q^n)_{n=1}^{\infty}$ je pro

a) $|q| > 1$ divergentní

b) $q = -1$ divergentní

c) $q = 1$ konvergentní a $\lim_{n \rightarrow \infty} 1^n = 1$

d) $|q| < 1$ konvergentní a $\lim_{n \rightarrow \infty} q^n = 0$

6) Rozhodnutí o konvergenci

$a_1 = 4, q = -\frac{1}{2} \Rightarrow a_n = 4 \cdot (-\frac{1}{2})^{n-1} = 4 \cdot (-\frac{1}{2})^{-1} \cdot (-\frac{1}{2})^n = 4 \cdot (-\frac{2}{1})^1 \cdot (-\frac{1}{2})^n =$
 $= -8 \cdot (-\frac{1}{2})^n$

$\Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} (4 \cdot (-\frac{1}{2})^{n-1}) = \lim_{n \rightarrow \infty} (-8) \cdot (-\frac{1}{2})^n = \lim_{n \rightarrow \infty} (-8) \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} (-\frac{1}{2})^n = -8 \cdot 0 = 0$

OBECNĚ: GP $a_n = a_1 q^{n-1} \Rightarrow a_n = a_1 q^n q^{-1} = \frac{a_1}{q} q^n$

pro $|q| < 1$: $\lim_{n \rightarrow \infty} a_1 q^{n-1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_1}{q} q^n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_1}{q} \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} q^n = \frac{a_1}{q} \cdot 0 = 0$
CER

VĚTA

Každá geometrická posloupnost $(a_n)_{n=1}^{\infty}$, pro jejíž kvocient q platí

a) $|q| < 1$ je konvergentní a $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$

b) $|q| > 1$ je divergentní

⑦ Rozhodnutí o konvergenci

a) $(1,03^n)_{n=1}^{\infty}$ $a_1 = 1,03$ $a_2 = 1,0609$ $a_3 = 1,092727 \dots$ $a_{100} = 19,21 \dots$

DIVERGENTNÍ

$a_n = 1,03^n = 1,03 \cdot 1,03^{n-1} \Rightarrow q = 1,03 > 1$ divergentní
($a_n = a_1 q^{n-1}$)

b) $(0,6^n)_{n=1}^{\infty}$ $a_1 = 0,6$ $a_2 = 0,36$ $a_3 = 0,216 \dots$ $a_{100} = 6,5 \cdot 10^{-23}$

$\lim_{n \rightarrow \infty} 0,6^n = 0$

GP: $|q| = |0,6| < 1$ konver.

c) $(0,4^n + 3)_{n=1}^{\infty}$

$\lim_{n \rightarrow \infty} (0,4^n + 3) = \lim_{n \rightarrow \infty} 3 + \lim_{n \rightarrow \infty} 0,4^n = 3 + 0 = 3$

GP: $q = 0,4$ $a_1 = 0,4$

$|q| < 1$ konver.